

Miklavž pri Ormožu, Svetinje in Jeruzalem, Bolfenk pri Središču ter Središče ob Dravi. Razstavo sta pripravili Marija Hernja Masten ter Nežka Rašl, zloženko ob razstavi je pripravila Marija Heroja Masten. Razstavn so odprli 24. junija 1992 v avli stavbe Upravnih organov občine Ormož, odprta je bila en teden.

Druga razstava, ki jo je pripravil Zgodovinski arhiv Ptuj, je posvečena 130-letnici rojstva Janeza Puchba, našega domačina, sicer pa znanega izdelovalca koles, motornih koles in avtomobilov iz Gradca. Razstava je bila odprta v Srednješolskem centru na Ptujju dne 28. junija 1992. Poleg arhivskega gradiva - fotografij iz osebnega albuma Puchbove pranečakinje ge. Jožice Breclj, so na razstavi tudi Puchova vozila in sicer od kolesa, motorjev do pravega paradnega konja, to je gorskega ali alpskega avtomobila iz leta 1938. Vozila so za razstavo ljubeznivo posodili Tehnični muzej iz Ljubljane ter koncern Steyr - Daimler - Puch iz Avstrije. Pri postavitvi arhivske razstave so sodelovale Marija Heroja Masten, Kristina Šamperl Purg in Nada Jurkovič. Zgodovinski arhiv je izdal tudi zloženko, ki je tako kot podnapisi k fotografijam, dvojezična, v slovenskem in nemškem jeziku. Poleg številnih gostov so se otvoritve razstave udeležili dr. Peter Tancig ter dr. Jože Jeraj iz Ljubljane, predstavnik Autocommerca ter predstavnik konceroa Steyr - Daimler - Puch z Dunaja. V okviru proslav so na rojstni biši v Oblačku pri Juršincih odkrili spominsko ploščo, ki jo je izdelal kipar Viktor Gojkovič. Zanimiva je bila povorka konjev in Puchovih vozil po mestu. Sodelovali so tudi člani Kolesarskega kluba Perutnina Ptuj, ki so bili pravzaprav pobudniki obeležitve obletnice Puchovega rojstva. Razstava v Srednješolskem centru je bila odprta en teden.

Nada Jurkovič

Razstava: Ljubljanska industrija v letih 1918-1941

Čeprav je ta članek napisan za arhivsko publikacijo, moram že na začetku poudariti, da je razstava Zgodovinskega arhiva Ljubljana Ljubljanska industrija v letih 1918 do 1941 arhivska. Avtorica Nina Zupančič je podobno kot pri novejših muzejskih postavitvah, ki zaradi boljše vizualne predstavitve temeljijo na rekonstrukcijah dogajanj, vnesla nov element. Iz kataloga k razstavi povzemam: »Poleg temeljnih dokumentov, ustanovitvenih aktov, gradbene, strojne in poslovne dokumentacije je predstavila tudi gradivo, za katero je v arhivistiki prevladovalo mnenje, da nima nikakršnega zgodovinskega sporočila. To so računi podjetij in trgovin oziroma njihove glave, ki poleg likovnih zanimivosti ponujajo tudi precej podatkov o zgodovini firme. Na računih so pogosto fotografije tovarne in njenih izdelkov, zraven pa so pripisane letnice ustanovitve in morebitnih preimenovanj. Zelo pogosto so računi tudi reklamno sporočilo, ker kupcem na nevsiljiv način predstavljajo izdelke, ki jih proizvaja tovarna. Taka reklamna sporočila so včasih opremljena tudi s humorističnimi besedili.« Na otvoritvi razstave, 12. novembra je ravnatelj ZAL Janez Kopač še poudaril, da so računi še tembolj pomembni tedaj, ko se je o delovanju podjetja ohranilo malo ali nič druge dokumentacije. Ob tem pa je ugotovil, tudi na primerih iz sedanosti, da mnoga podjetja hranijo arhivsko gradivo neurejeno in v najslabših prostorih, ki jih premore tovarna. Kontinuiteta predstavitve ljubljanske industrije je razvidna tudi iz kataloga, kjer je razprava dr. Vlada Valenčiča, avtorja razstave o starejši ljubljanski industriji, ki jo je ZAL postavil že pred dvajsetimi leti. Valenčič je sistematično opisal najpomembnejše gospodarske panoge v mestu, pri tem pa začel z gradbeno in nadaljeval s strojno - kovinsko, kemično, tekstilno, papirno, usnjarsko, lesno in živilsko industrijo. Pomemben je tudi njegov kratek oris splošnih značilnosti industrijskega razvoja v obdobju med obema svetovnjima vojnama, ki je bil v mestu v mnogih primerih težji in manj zanesljiv kot v prejšnjih časih. Zakaj sem v uvodu poudaril, da je to arhivska razstava? Zato, ker jo je potrebno, kljub zanimivi postavitvi ne samo gledati, pač pa tudi brati.

Lojz Tršan